

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 324. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992357906080/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

kraftig, nærrende og velnæret ud? Det er ganske vist ikke Ørkenens eller Oceanets eller Schweizerlandskabets storladne Skønhed. Men skulde denne Natur ikke have sin Poesi? hvem har en Aftenstund opholdt sig i Parkerne ved Kew med deres uhyre gamle Ege og har ikke følt sig stærkt fristet til at give Alfedansen fra *Skær-sommernatsdrømmen* eller *De lyslige Kvinder i Windsor* disse Omgivelser til Sceneri! Det var i disse Omgivelser, at Shakespeare digtede dem. Man aner, med hvilke Øjne han saa paa dette Landskab. — Med hvilke Øjne betragter Tieck det?

«Endelig ønskede han — fortæller Köpke — at lære England udenfor London at kende. Hvorhen kunde denne Udflugt gaa, om ikke til Shakespeares Fødested? Han tog først til Oxford. Men heller ikke Naturen her kunde Tieck afvinde nogen Smag. Det var et yppigt grønt, et herligt dyrket Land, hvorigennem de kørte; men det var en lavet, tilskaaret Natur [ingen Urpoesi!], Oprindelighedens Karakter havde den tabt. Den manglede Umiddelbarheden, hin Hellighed, som han kaldte det, der tiltaler Gemyttet, og som saa ofte havde rørt ham i Hjemmets fattige Egne. Ved Industrien var den bleven berøvet sin digteriske Duft.»

Det er da altsaa klart, at der i den hjemlige Natur maa have været Noget, der kom hans personlige Aandsretning imøde. Den fantastiske Naturbetragtning vilde ikke have naaet en saadan Højde netop i dette Land, hvis der ikke i selve Naturen her var noget Fantastisk. Tydeligt nok er den tyske Natur kommen den fantastiske Betragter i Møde paa Halvvejen.

I første Bind af dette Værk blev det gennem en Skildring af italiensk Natur paavist, af hvilken uromantisk Art dennes højeste Skønhed er. Trods Schwarzwald og trods Blocksbjerg kan den tyske Naturs Skønhed heller ikke ligefrem kaldes fantastisk; thi som Taine har sagt: alene Kunstens Skønhed er fantastisk, Naturens er mere end fantastisk; det Fantastiske eksisterer ikke udenfor vor menneskelige Hjerne. Men Naturen kan frembyde Tilknytningspunkter for en vis Art Fantasteri. Især maa man mærke, at det ejendommelige tyske Landskab er uden Berøring med Havet og mangler det vide befriende Pust, som Havet giver. Disse Flod- og Bjerglandskaber har aldrig den aabne frie Synskres, hvortil vi er vant.

Dog lad mig for ikke at udtrykke mig almindeligt gaa lige løs paa selve den Natur, i hvilken Tieck hængst og stadigst levede, Egnen omkring Dresden, det saakaldte sachsiske Schweiz.